

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**за провеждане на държавни изпити за придобиване трета степен
на професионална квалификация**

СПЕЦИАЛНОСТ: № 1181   МЕНИДЖМЪНТ В ХОТЕЛИЕРСТВОТО

София, 2004 година

1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА.

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика на специалността за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалността **Мениджмънт в хотелиерството**.

С държавните изпити по теория и практика на специалността се извършва проверка и оценка на професионалните компетенции.

Изпитната програма цели да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване трета степен на професионална квалификация.

Изпитната програма е разработена на основание на ЗНП, ЗПОО и действащите учебни планове и програми за специалността.

2. ФОРМА НА ИЗПИТИТЕ

Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация по специалност **Мениджмънт в хотелиерството** са два:

- **Държавен изпит по теория на специалността** – писмена разработка на изпитна тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа.

На базата на учебното съдържание от учебните предмети от раздел Б – задължителна професионална подготовка на учебния план са определени изпитните теми. Те са съобразени с професионалните компетенции, които учениците се изисква да придобиват в процеса на обучението по професията.

За провеждане на **държавния изпит по теория** на специалността се подготвят **изпитни билети**. **Изпитният билет** съдържа наименованието на **изпитната тема** и план-тезиса на учебното съдържание.

Изпитният билет се изтегля в деня, определен за изпита, и е един за всички ученици, обучавани по специалността в училището.

За подготовка за държавен изпит по теория на специалността на учениците се предоставят материалите по **т. 3. 2.** и по **т. 3. 3.** и използваната литература.

- **Държавен изпит по практика на специалността** - изпълнение на индивидуални практически задания.

С държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват практическите компетенции, изискващи се за трета степен на професионална квалификация.

Индивидуалните практически задания се разработват от училището. Те трябва да са съобразени с критериите за оценка, определени с тази изпитна програма.

3. СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Изпитната програма за държавния изпит по теория на специалността съдържа:

- професионалните компетенции, които следва да се придобият в процеса на обучение по специалността;
- учебните предмети и учебното съдържание по учебните предмети от раздел Б на учебния план, въз основа на които се формират професионалните компетенции;
- списък на изпитните теми и план-тезис на учебното съдържание /предоставят се на учениците за подготовка за изпита/;
- критерии за оценяване на професионалните компетенции;
- система за оценяване.

3.1. Професионални компетенции, придобити в резултат от обучението по специалността.

Професионални компетенции	Тежест на компетенциите в %
Базисни компетенции	50
➤ знае и тълкува основни и икономически понятия и терминологията на туристическата индустрия;	3
➤ познава и прилага нормативни документи при изпълнение на задълженията си;	3
➤ познава и контролира документооборота на туристическото предприятие;	3
➤ притежава умения за организация и работа в екип;	3
➤ прилага управленчески методи за подбор, мотивация, обучение на персонала и оценка на работата;	4
➤ знае същността, видовете и техниките на маркетинговите проучвания на пазара;	4
➤ знае рекламните средства и канали, да умее да организира рекламна кампания;	4
➤ знае основните елементи на методологията на счетоводството;	4
➤ знае техническите и експлоатационни характеристики на основните машини, съоръжения и оборудване в средствата за подслон;	4
➤ знае нормативната уредба за санитарно-хигиенните изисквания и здравословните и безопасни условия на труд;	3
➤ знае и използва специфичната терминология на чужд език;	3
➤ познава организацията, функциите и структурата на хотела;	4
➤ знае и прилага съвременни информационни системи;	4
➤ знае и разбира основните управленски понятия и функции, процеса на вземане на управленско решение.	4
Специфични компетенции	50
➤ владее професионално-речевия етикет при посрещане на гостите по установена стандартна процедура;	5
➤ използва информационни системи в работата си;	5
➤ прилага безопасните условия на труд и противопожарната охрана в хотела;	5
➤ знае техническите и експлоатационни характеристики на основните машини и съоръжения, инсталации, инвентар и обзавеждане на рецепцията и приемния хол на хотела;	5
➤ знае и характеризира основните икономически категории.	5
➤ познава основните обекти на отчитане, счетоводните документи в хотела;	5
➤ умее да използва, прилага и контролира основните маркетингови инструменти;	5
➤ познава и прилага социално-психологическите аспекти на хотелиерското обслужване;	5
➤ прави икономически анализ на финансовата дейност.	5
➤ знае структурата на бизнес плана и умее да го разработи за конкретен продукт-услуга;	5
➤ прилага управленски методи за подбор, мотивация, обучение на персонала и оценка на работата.	5

3.2. Тематични области, учебни предмети и учебно съдържание, въз основа на които се формират професионалните компетенции.

№ по ред	Учебни предмети, учебно съдържание	Критерии за оценяване
1	2	3
1.	<p>Бизнес комуникации</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Връзки с обществеността. ✓ Организиране на съвещания. ✓ Посрещане на гости. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ познава принципите на делово общуване; ✓ познава професионално-речевия етикет при посрещане на гости.
2.	<p>Технология на хотелиерското обслужване</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Организация и управление на хотелиерското обслужване. ✓ Технологичен процес в хотелиерството. ✓ Графици на работното време на персонала. ✓ Технологично равнище на хотелиерството. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ познава особеностите на организация и управление на хотелиерското обслужване; ✓ познава и описва технологичните етапи при обслужването в средствата за подслон; ✓ описва графиците на работно време на персонала във всички етапи на обслужването; ✓ познава показателите за технологично равнище по видове средства за подслон.
3.	<p>Организация и функциониране на кухнята</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Хранителни продукти и полуфабрикати. ➤ Машини и съоръжения. ➤ Топлинни процеси. ➤ Етапи на приготвяне на храни. ➤ Качествени изисквания към готовите храни. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава видовете хранителни продукти и полуфабрикати. ➤ Познава машините и съоръженията за обработка на хранителни продукти. ➤ Дефинира и обяснява топлинните процеси. ➤ Описва етапите на приготвяне на храни. ➤ Описва качествените изисквания към готовата храна.
4.	<p>Организация и функциониране на ресторанта</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Технологичен процес на обслужване. ➤ Изисквания и начини на сервиране на храни. ➤ Изисквания и начини на сервиране на напитки. ➤ Организация и обслужване при специални случаи. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изяснява етапите на организация на обслужване. ➤ Описва изискванията и начините на сервиране на храни и напитки. ➤ Познава организацията и обслужването при специални случаи.
5.	<p>Технология на допълнителните дейности в туризма</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Същност и значение. ➤ Технология на видовете допълнителни услуги в туризма. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Посочва същността и значението на допълнителните дейности. ➤ Описва технологията на различните видове допълнителни услуги в туризма.

6.	Здравословни и безопасни условия на труд	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Пожарна и аварийна безопасност. ➤ Долекарска помощ. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава здравословните и безопасни условия. ➤ Описва и анализира рисковете и опасностите за възникване на пожари. ➤ Познава превантивните мерки за отстраняване на пожарната безопасност. ➤ Посочва необходимата долекарска помощ.
7.	Хигиена и неотложна медицинска помощ	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Хигиенни изисквания към складови и производствени помещения. ➤ Санитарен режим. ➤ Здравословно състояние и лична хигиена на работниците. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Посочва хигиенните изисквания към помещенията. ➤ Описва дейностите, включени в санитарния режим. ➤ Познава изискванията към здравословното състояние и лична хигиена на работниците.
8.	Икономика и мениджмънт в хотелиерството	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Същност и съдържание на хотелиерството. ➤ Организация на икономиката и хотелските обекти и заведения. ➤ Качество и конкурентно - способност. ➤ Нормативни актове за управление в хотелиерството. ➤ Управление и контрол на основните и допълнителни услуги. ➤ Особенности на управление на финансовата дейност. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава спецификата на хотелиерската дейност. ➤ Познава видовете хотелски обекти. ➤ Познава стандартите за категоризация на хотелиерските обекти. ➤ Характеризира основните икономически категории. ➤ Познава нормативните документи при изпълнение на задълженията си. ➤ Познава и характеризира основните и допълнителните услуги. ➤ Посочва особеностите на управление на финансовата дейност.
9.	Счетоводство на туристическата фирма	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Предмет и метод на счетоводството. ➤ Счетоводно отчитане на дълготрайни материални и активи и материали. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава методите на счетоводството. ➤ Описва отчитането на дълготрайни материални активи и материали.
10.	География на туризма	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Стопански форми на туризма. ➤ Потребности и интереси на хората от туризъм. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Посочва видовете стопански организации и търговски дружества в зависимост от природни и географски ресурси.
11.	Маркетинг и реклама	

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Същност и видове. ➤ Маркетингово изследване и проучване. ➤ Маркетингов микс. ➤ Същност и видове реклама. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава основните маркетингови инструменти. ➤ Посочва същността, видовете и техниките на маркетингово проучване на пазара. ➤ Познава рекламните средства и канали.
12.	Правна уредба в туризма	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Трудови правоотношения. ➤ Правна уредба в туризма. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес. ➤ Познава договорните отношения между работодател и работник; ➤ Познава изискванията от трудовото законодателство.
13.	Културологии	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Култура и цивилизация. ➤ Културата като социално-духовно явление. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава историята на понятието цивилизация. ➤ Обяснява взаимодействието между култура и цивилизация. ➤ Познава видовете структура на културата.

3.3. Списък на изпитни теми и план-тезис на учебното съдържание и критерии за оценяване на професионалните компетенции.

Изпитна тема №1	
Хотелиерството – стопанска и икономическа дейност	
План - тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Характеристика. • Същност и съдържание. • Особености. • Взаимовръзка с други отрасли на икономиката. • Тенденции в развитието на хотелиерството в България. • Глобализация на икономиката на хотелиерството в света. • Чужд език. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Описва същността и съдържанието на хотелиерството.	15
• Характеризира хотелиерството.	20
• Посочва особеностите.	15
• Обяснява взаимовръзката с други отрасли на икономиката.	20
• Посочва тенденциите в развитието на хотелиерството.	10
• Изяснява глобализацията на икономиката на хотелиерството в света.	10
• Използва изучавания чужд език.	10

Изпитна тема №2
Видове заведения за пребиваване

План - тезис на учебното съдържание:

- Дефениране.
- Видове хотели.
- Класификация.
- Категоризация.
- Лицензиране.
- Нормативни актове за управление на хотелиерството.
- Източници на риск в хотела.
- Рекламни средства.
- Чужд език.

Критерии	Максимален брой точки 100
• Дефинира заведенията за пребиваване.	5
• Изброява видовете хотели.	15
• Познава класификацията на заведенията за пребиваване.	20
• Посочва категоризацията.	20
• Познава лицензирането.	10
• Познава нормативните актове.	10
• Описва източниците на риск.	5
• Изброява рекламните средства.	5
• Изброява рекламните средства на чужд език.	10

Изпитна тема №3
Характеристика на заведенията за пребиваване

План - тезис на учебното съдържание:

- Типизиране на хотелите.
- Характеристика на хотел.
- Характеристика на мотел.
- Характеристика на къмпинг.
- Характеристика на бунгало.
- Характеристика на каравани.
- Характеристика на туристическо ваканционно селище.
- Характеристика на мотел.
- Характеристика на частни квартири.
- Видове хотелски вериги.
- Характеристика на заведенията за хранене към средствата за подслон.
- Мерки за противопожарна и аварийна безопасност.
- Чужд език.

Критерии	Максимален брой точки 100
• Изброява типовете хотели.	10
• Характеризира средствата за подслон.	40
• Посочва видовете хотелски вериги.	10
• Характеризира заведенията за хранене към средствата за подслон.	20
• Посочва мерките за противопожарна и аварийна безопасност.	10
• Провежда интервю на чужд език.	10

Изпитна тема №4	
Технология на посрещане и регистрация на гостите	
План тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Правила за приемане на гости. • Посрещане на гостите. • Регистриране на гостите. • Технологични операции при заплащане. • Настаняване на видове средства за подслон. • Комуникация на рецепцията с гостите. • Чужд език – запитване за оферти. • Управление на хотелите в съответствие с екологичните проблеми и сигурността на туристите. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Посочва правилата за приемане на различните видове туристи.	10
• Обяснява начина на приемане на гостите.	25
• Обяснява хотелските системи за резервация.	10
• Обяснява начина на заплащане.	10
• Изброява видовете средства за подслон и технологиите при приемане.	15
• Посочва формите на комуникации.	10
• Описва запитване за оферти на чужд език.	10
• Посочва изискванията към системите за сигурност в средствата за подслон.	10
Изпитна тема №5	
Управление и контрол на основните и допълнителните услуги	
План - тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Характеристика на основните услуги. • Характеристика на допълнителните услуги. • Специфични стопански дейности в хотелиерството и ресторантьорството. • Съвременни форми на обслужване в ресторантьорството и хотелиерството. • Технологичен процес на търговското обслужване. • Сервиране в хотелските стаи. • Хотелски мини-бар. • Чужд език . 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Характеризира основните дейности в хотелиерството.	20
• Характеризира допълнителните дейности: <ul style="list-style-type: none"> - конгресен туризъм; - крайпътно туристическо обслужване; - аграрен туризъм; - младежки туризъм; - ловен туризъм; - хоби туризъм. 	30
• Изброява формите на обслужване в ресторантьорството и хотелиерството.	20
• Посочва организацията на рум сервиз.	10
• Посочва организация на обслужване на мини бар.	10
• Прилага изучавания чужд език.	10

Изпитна тема №6 Управление на персонала в хотела и ресторанта	
План - тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Организационна структура на персонала в хотела и ресторанта. • Трудови правоотношения – трудов договор, работно време, работна заплата. • Планиране на работната сила. • Длъжностна характеристика – съдържание. • График за работа на персонала. • Кадрова политика. • Мотивация и развитие на персонала. • Трудова технологична дисциплина. • Материална отговорност. • Контрол на личната хигиена. • Чужд език. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Посочва организационната структура в хотела и ресторанта.	10
• Изяснява понятието трудов договор, работно време, работна заплата.	5
• Посочва планирането на работна сила.	5
• Изброява съдържанието на длъжностната характеристика.	10
• Съставя график за работа на персонала.	10
• Познава кадровата политика.	10
• Изяснява мотивацията и развитието на персонала.	10
• Познава трудовата и безопасна дисциплина.	10
• Познава материалната отговорност.	10
• Изяснява контрола на личната хигиена.	10
• Прилага изучавания чужд език.	10
Изпитна тема №7 Технология на камериерското обслужване	
План - тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Камериерски сервизен блок: <ul style="list-style-type: none"> ✓ предназначение; ✓ планировка; ✓ обзавеждане. • Хотелска стая и санитарен възел: <ul style="list-style-type: none"> ✓ предназначение; ✓ обзавеждане; ✓ планировка. • Технология и организация на камериерското обслужване. • Изисквания към персонала. • Графици за работното време. • Правила за безопасна работа. • Санитарно-хигиенни изисквания. • Чужд език. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Посочва предназначението, планировката и обзавеждането на камериерски блок.	20
• Посочва предназначението, планировката и обзавеждането на хотелска стая и и санитарен възел.	20

• Обяснява технологията и организацията на камериерското обслужване.	15
• Познава изискванията към персонала.	10
• Посочва графици за работно време.	10
• Познава правилата за безопасна работа.	10
• Познава санитарно-хигиенните изисквания.	10
• Прилага изучавания чужд език.	5
Изпитна тема №8	
Организация на обслужването в заведенията за хранене и развлечения към хотелските комплекси	
План тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Видове заведения. • Обзавеждане в търговската зала. • Организационна структура на управление в заведенията за хранене. • Оферта за закуска, обяд и вечеря. • Оферта за обслужване на тържествена вечеря. • Подготовка и организация на обслужване. • Правила за безопасна работа. • Санитарно-хигиенни изисквания. • Чужд език. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Посочва видовете заведения към хотелските комплекси.	10
• Познава оборудването в търговската зала.	10
• Посочва структурата на управление в заведенията за хранене.	10
• Изготвяне на оферти.	20
• Познава подготовката и организацията на обслужване.	10
• Посочва начините на заплащане.	10
• Познава правилата за безопасна работа в търговската зала.	10
• Познава санитарно-хигиенните изисквания.	10
• Прилага изучавания чужд език.	10

Изпитна тема №9	
Бизнес- план в хотелиерството	
План - тезис на учебното съдържание:	
<ul style="list-style-type: none"> • Характеристика на хотела. • Материално-техническа база на хотела. • Хотелиерски услуги и стоки. • Пазарна политика. • Финансова и икономическа обосновка. • Работна сила. 	
Критерии	Максимален брой точки 100
• Описва местоположението на хотелския обект.	10
• Посочва материално-техническата база на хотела.	15
• Посочва продуктовата политика.	20
• Познава маркетинговия анализ.	20
• Изяснява приходите, разходите и икономическите показатели на ефективност.	20
• Познава изискванията за персонала в хотела.	15

3.4 Система за оценяване.

Оценяването на изпитните теми се извършва по критериите, записани след всяка изпитна тема.

Системата за оценяване е точкова. Сумата от точките за всички критерии за една тема е 100. За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания по съответния критерий могат да се получат от 0 до максималния брой точки:

- при пълно и вярно покриване на всички критерии се поставя максималният брой точки – 100;
- при непълно покриване на съответния критерий се отнемат до 20% от максималния брой точки за съответния критерий;
- при направени пропуски и грешки се отнемат над 50% от максималния брой точки за съответния критерий;
- при непокрит критерий не се дават точки.

Точките се сумират за темата и се приравняват към цифрова оценка по следната формула:

$$\text{Оценка} = \frac{6 \times \text{получен брой точки от ученика}}{100}$$

Оценката се изчислява с точност до стотни.

4. Съдържание на изпитната програма за държавен изпит по практика на специалността.

4.1. Съдържание на индивидуалното практическо задание и организация на изпита.

Държавният изпит по практика на специалността се провежда в училището и/или в заведения за хранене и развлечения.

Учениците се явяват в деня на изпита с определеното от училището работно облекло.

Продължителността на изпита е два последователни дни по 6 часа, съгласно заповед на директора на училището.

Държавният изпит по практика на специалността се организира в две части:

Първа част – Разработка и презентация на проект пред изпитната комисия.

Продължителността на презентацията е до 15 минути за всеки ученик.

Темите за проекта се определят от училището и са свързани с изучаваната специалност.

Темите се изтеглят в деня на изпита. и са различни за учениците.

Втора част – изпълнение на индивидуална практическа задача, която включва:

- обслужване на гостите в хотела;
- организация на престоя на гостите в хотела;
- организация на хотелиерската дейност;
- хотелиерство и ресторантьорство.

4.2. Насоки за разработване на индивидуалните практически задания.

Индивидуалното практическо задание, което получава всеки ученик съдържа:

За първата част на изпита:

- Наименование на проекта.
- Изисквания на които трябва да отговаря.
- Срок за разработване на проекта.
- Изисквания към презентацията.

За втората част на изпита:

- Наименование на практическата задача.
- Съдържание на извършваната работа.

По време на изпълнението на практическата задача учениците извършват следното:

- Изисквания по ЗБУТ, санитарно - хигиенните изисквания, опазване на околната среда.
- Срок за изпълнение.

Презентацията се извършва в следната последователност:

- Теоретична обосновка.
- Комуникация на изучавания чужд език (по избор на ученика) – диалог между учениците; интервю за работа.
- Самоанализ на извършената работа - допуснати грешки и начини за отстраняването им.
- Съдържание на извършената работа.
- Отговори на въпроси задавани от членовете на комисията.

Съдържанието на индивидуалното практическо задание се описва в бланка и се придружава от протокол за изпълнение и карта за оценяване.

4.3. Критерии за оценяване

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 100
Критери за оценяване на – I част	60
1. Изчерпателност на разработката.	20
2. Техника на презентиране.	5
3. Научност, логичност и лично мнение.	20
4. Ползване на чужд език в конкретна ситуация.	10
5. Отговор на въпроси поставени от комисията.	5
Критерии за оценяване – II част	40 точки
1. Организация на работа – работно облекло, продуктов набор, съдове и инвентар, организация на работното място.	5
2. Спазване на технологията за обслужване на различните видове гости.	10
3. Качество на обслужването.	10
4. Спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.	10
5. Спазване на санитарно-хигиенните изисквания.	5

4.4. Система за оценяване

Оценяването се извършва по точкова система. На всяка част от държавния изпит се поставя оценка, съобразно следните критерии.

Окончателната оценка е средноаритметична от оценката на презентацията и оценката от изпълнението на практическата задача.

За преминаване от точкова в цифрова система се използва формулата от т. 3.4 на тази изпитна програма.

5. ЛИТЕРАТУРА

1. Стойков, Л. Фирмена култура и комуникация, Стопанство, 1995 г.
2. Железаров, А. Бизнес-комуникация и офистехника, С., Век, 1994 г.
3. Гешева, М., Фирмена култура, С. Горекс Прес, 1995 г.
4. Стамов, Ст., Й. Алексиева, Хотелиерско обслужване, Пловдив, 1999 г.
5. Хаджиниколов, Хр., Ресторантьорство и хотелиерство, С – УНС, 1996 г.
6. Сомов, Г. Организация и функциониране на кухнята и ресторанта, П – Торнадо.
7. Тончев, Цв. Технология на допълнителните дейности в туризма, С – Тилия.

8. Тончев, Цв. Мениджмънт на туристическата фирма, С – 1995 г.
9. Начева, Р., Счетоводство на туристическото предприятие, С – 2002 г.
10. Хаджиниколов, Хр., Технология и организация на хотелиерството, С – 1995 г.
11. Тончев, Цв., География на туризма, С – 2001 г.
12. Христов, К., Фирмено право С, ИК Призма – 2001 г.
13. ДВ, бр. 56, 2002 г.
14. ДВ, бр. 93, 2002 г.
15. Миленкова, Ат., Здравословни и безопасни условия на труд, издателство Нови знания 2001 г.
16. Несторова, В., Хигиена на храненето и хранително законодателство, издателство Торнадо – НВ 2001 г.

6. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Славка Койчева – МОН

Златка Арnaudкина – РИО, гр. Пловдив

Софийска професионална гимназия по туризъм – гр. София

Магдалена Станулова

Светла Цонева

Професионална гимназия по туризъм – гр. Баня

Димитринка Колева

Професионална гимназия по туризъм “Проф. д-р Асен Златаров”-гр.

Пловдив

инж. Елена Мачева

Румяна Стоянова

Мария Плачкова

инж. Катерина Ковачева

инж. Петкана Томова

Професионална гимназия по туризъм в гр. Габрово

Ивета Иванова

Катя Тотева

Професионална гимназия по туризъм –гр. Русе

Професионална гимназия по туризъм – гр. Варна

Виктория Кьосевска

Биляна Блажева

Диляна Обретенова